

Tėvynė

N.Y. PUBLIC LIBRARY
DIV. 5
GRAND CENTRAL STA.
P.O. BOX 2231
YORK, NY 10017

KP EXCH

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

Nr. 18

New York, N.Y. -10001- 1971 m. May-Gegužės 14 d.

64 metai

30 metų kai lietuviai sukilo prieš rusus

(Iš VLIKo atsisaukimo)

Dabar, iš 30 metų perspektyvos su giliu susikaupimu žvelgiame į vieną iš tragiškiausių Lietuvos istorijos laikotarpių.

Nacių-Sovietų 1939 m. gėdingu susitarimu Lietuva buvo pasmerkta sovietinei vergijai.

Nežiūrint žiauriausios pavergėjų priespaudos, visoje Lietuvoje gimė ir tvirtę pasipriešinimas okupantui.

Iš Kauno radifono 1941 m. birželio 23 dienos rytą buvo paskelbta pasauliui, kad Lietuvos suverenumas vėl atstatytas. Tuoju buvo sudaryta ir laikinoji Lietuvos vyriausybė. Tuo būdu po trijų dienų Kauną pasiekusi vokiečių armija rado jį jau lietuvių valdomą.

Praslinkus 30 metų nuo ano didingo Lietuvos istorijos momento, šiandien galime drąsiai skelbti pasauliui, kad lietuvių tauta penurims, kol Lietuvos suverenumas bus vėl atstatytas. Tai įrodė 1941 metų sukilimas, visuotinis tautos pasipriešinimas okupantams, herojiškos partizanų kovos, gaivališkas pavergtųjų lietuvių laisvės siekimas ir po pasaulį išblaškytos politinės emigracijos nepaliaujamas ryžtas dirbti ir aukotis tėvynės išsilaisvinimo valandai priartinti. Lietuvos prisikėlimo viltis stiprina taip pat faktas, kad visa eilė valstybių dabartinės okupacijos nepripažįsta teisėta esant.

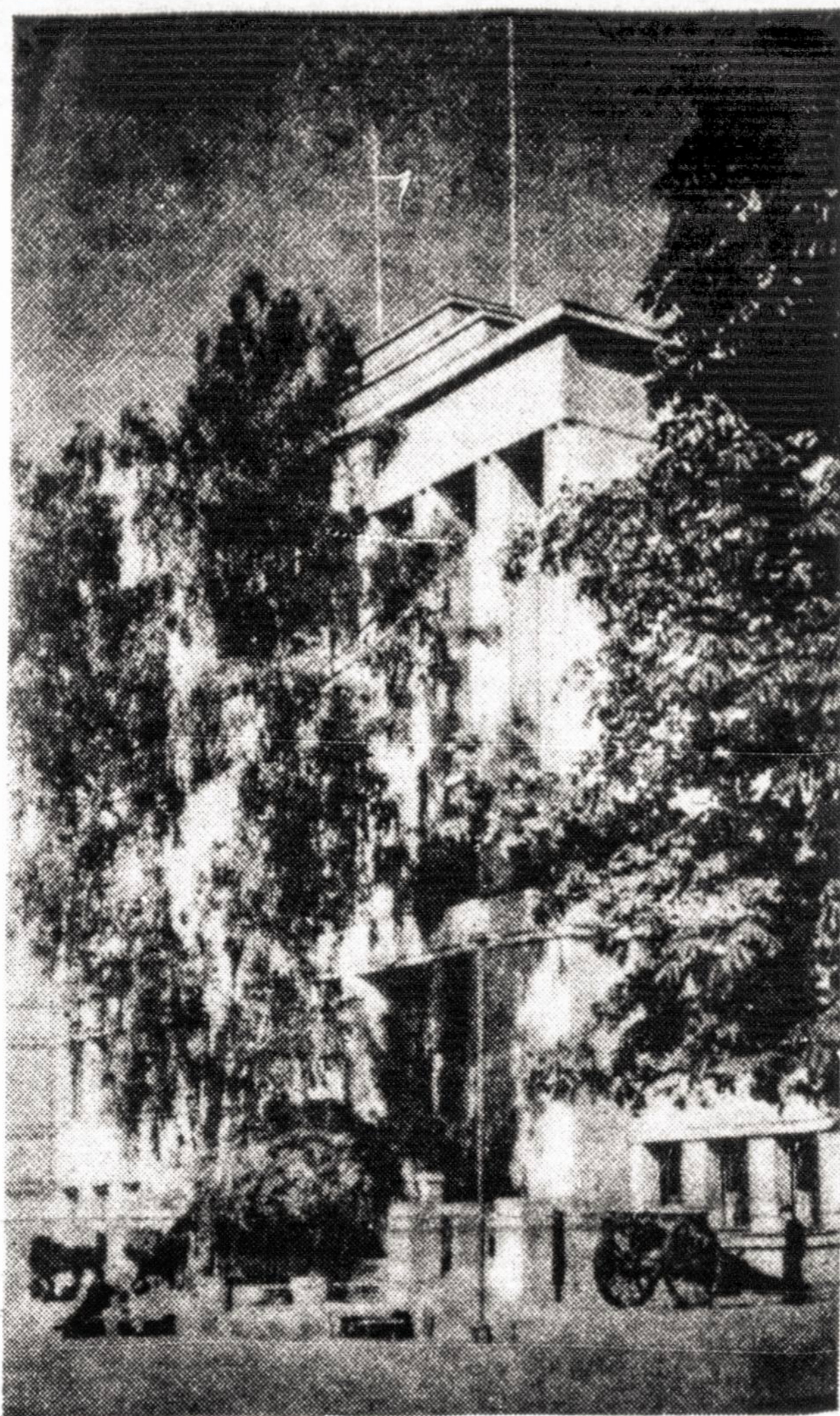
Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kviečia visus laisvojo pasaulio lietuvius šią reikšmingą sukaktį atžymėti taip, kad būtų padarytas reikšmingas įnašas į Lietuvos vergijos dienų sutrumpinimą.

Įkvėpkime ir mūsų jaunajai kartai sukilėlių partizanų herojinę dvasią ir tvirtą pasiryžimą aktyviai įsijungti į Lietuvos išlaisvinimo darbą.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo
Komitetas

PRŪSŲ TRAGEDIJA

Lietuvoje rengiamame filme "Herkus Montė", kaip pareiškė režisierius A. Griekvičius, pagrindinė tema - "prūsų tautos ir Montės asmenybės tragedija". Scenarijaus autorius, rašytojas Saulius Šaltenis naudojami kryžiuočių metraštininko Petro Dusburgo kronikomis. Montės vaidmenį bus Vilniaus dramos teatro aktorius Antanas Šurna, jo žmonos Kotrynos - estų artistė Lio. Daug filmo scenų numatyta filmuoti Lenkijoje, netoli buvusio Marienburgo miesto.

Vytauto Didžiojo muziejus Kaun.

Dolerio krizė

Vakarų Vokietijos bankai praeitą savaitę nutraukė dolerių keitimą į markes. Šis žygis aiškinamas tuo, kad norima sulaukyti ten pasireiškusių valiutos spekuliacijų. Taip pat ir kai kurie kiti kraštai, kaip Šveicarija, Belgija ir net Ispanija pasekė vokiečių pavyzdžiui. Tuo tarpu nukentėjo Amerikos turistai, kurie dabar vieši Europoje, nes jie negalėdami iškeisti savo dolerių, negali pirkti tiek prekių, kiek jie buvo numatę. O Šveicarijoje, restoranai ir viešbučiai nepriima dolerių ir reikalauja, kad už maistą ir patarnavimus amerikiečiai keletą nuosimčių brangiau mokėtų.

Vokiečių finansininkai skundžiasi, kad Europoje atsirado per daug dolerių, kas įneša tam tikrą suirutę į vietos pinigų rinką. Vokiečiai, girdi, bus priversti kontroliuoti dolerių įvežimą į Vokietiją. Bet nurodoma, jog ši dolerių krizė Europoje tuo tarpu neturės žymesnės įtakos Amerikoje. Vokietijoje kalbama apie tai, kad teks vokiškos markės paritetą dolerio atžvilgiu pakelti keletą nuosimčių. Prancūzijos bankas tuo tarpu nesustabdė dolerių operacijų, bet atsisakė nuo vokiškų markių priėmimo. Londone dolerių spekuliacija padidėjo.

SLA stipendija Lituanistikai studijuoti

EGLĖ JUODVALKYTĖ - SLA STIPENDININKĖ

Norėčiau išreikšti gilią padėką Susivienijimui Lietuvių Amerikoje, kuris suteikė stipendiją ir sudarė sąlygas lankyti baltistikos kursus dėstomus P. Joniko Chicagos universitete.

Esu labai dėkinga už sudarytą proą ir tikiuosi, kad ne vienas lietuvis studentas bus paskatintas tokio dosnumo ir, norėdamas gilintis į Chicagos universitete dėstomus kursus, bet negalėdamas dėl pinigų stokos, nedelsdamas kreipsis į SLA organizaciją, kuri pradėjusi tokį tikrai garbingą darbą, jį, be abejo, toliau tęs.

Dar kartą labai, labai dėkoju SLA!

Eglė Juodvalkytė

* PROF. STEPAS OSTREBSKI, žinomas lietuvių kalbos tyrinėtojas ir lietuviams aplamai palankus mokslininkas, mirė Poznaneje. Pilsudskio laikais jis profesoriavo Vilniaus universitete ir jo iniciatyva buvo įsteigtas lietuvių kalbos tyrinėjimo skyrius. Jis buvo vedęs Vilniaus krašto lietuvių Eleną Horodničiūtę-Samaniūtę.

* BALTIJOS MOTERŲ TARYBA buvo įsteigta 1947 metais Esslingene, Vokietijoje. Tai buvo atgaivinimas senos tradicijos dar iš nepriklausomybės laikų, kai Lietuvos, Latvijos ir Estijos moterys pradėjo savo tarpe bendrauti. Tik pasikeitus pagrindinėm gyvenimo sąlygom, teko šią veiklą nukreipti nauja kryptimi ir susirūpinti šių tautų išlaisvinimo reikalais. Vienu metu praityje, šiai organizacijai pirmininkavo Birutė Novickienė ir užmezgė ryšius su daugeliu svarbių institucijų.

Tėvynė

LIETUVIŲ KILNIOJI AMERIKOS ORGANIZACIJA

Lithuanian Weekly

Published Every Friday
by the Lithuanian Alliance of America

JUOZAS PETRĖNAS
EDITOR

ALGIRDAS BUDRECKIS
MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States\$4.00
To Foreign Countries\$5.00

307 WEST 30th STREET
NEW YORK, N. Y. 10001
Telephone LACKAWANNA 4-5529

Entered as Second Class Matter November 28, 1910,
at the Post Office at New York, N. Y., under the Act
of March 3, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubus raštai redakcijai
reikia siųsti ne vėliau, kaip prieš savaitę, laikraščio
numeriu išeinant.

Keičiant adresą būtina pranešti senaisiais adresais ir
nurodyti naujo adreso pašto zonos numerį.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Ka mes žinojome apie J. Basanavičių

Šiame "Tėvynės" numeryje baigiamas spausdinti rašinys apie dr. Jono Basanavičiaus gyvenimą Bulgarijoje. Nėra abejonių, jog kiekvienas įdėmus skaitytojas smalsiai sekė, kaip vyko jauno lietuvių daktaro, atsidūrusio svetimame krašte, gyvenimo dienos.

Čia vaizduojami jau seni laikai - devynioliktojo šimtmečio pabaiga. Ir ypatingai šiandien mums svarbūs tie tolimi Basanavičiaus gyvenimo vaizdai todėl, kad iš jų mes turim progos arčiau ir aiškiau pažinti patį Basanavičių, jo idėjas, jo nuotaikas ir jo būdo savybes.

* * * * *

Negalima skūstis, mūsų visuomenė, spauda ir viešoji lietuvių nuomonė kiekviena progą reikėdavo Basanavičiui pagarba. Jis net Patriarchu buvo vadinamas. Bet ar buvo dėtos pastangos geriau pažinti Basanavičių ir jo būdo pagrindinius bruožus? Dėja, ne. Apie jį ne tiek daug buvo rašoma ir kalbama, Pasitenkinama būdavo tik bendru pagarbiniu. Gal todėl taip atsitikdavo, kad Basanavičius nepriklausė vienai kuriai srovei ar siaurai partijai. Jis pasiliko visuomenės akyse tokiu plačių pažiūrų, romantiku, idealistu, kokius būdavo įprasta pavaizduoti visus "aušrininkus".

O tuo tarpu net ir iš šių gan atsiktinių atsiminimų, mes turim progos Basanavičių pažinti daug tikresnį, ne įsivaizduojamą, bet realų ir gyvą asmenį. Ir turim prisipažinti, jog iš šių keleto bruožų mes matome Joną Basanavičių, galima sakyti, naujoje šviesėje. Mes sužinome apie jo giliai demokratinės politinės pažiūras, mes patiriame apie humaniškus jo polinkius ir troškimą pagelbėti anais laikais tokiame pačiame varge gyvenusiems, kaip ir Basanavičiaus kilmės tauta, bulgarams.

Mes čia matome kilnų vyrą, galvojusį ir jautusį kartu su anų laikų šviesiaisiais asmenimis, kurie kovojo prieš daromas at-

JAV IR PASAULIO LIETUVIAI

* LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖS chorų dirigentais bus - P.Armanas, P.Budriūnas, B.Jonušas, A.Kačanauskas, V.Mamaitis ir V.Verikaitis.

* NEW YORKO BALFO skyriaus valdybą šiemet sudaro: dr. E.Noakas, pirm., dr. J.Gerdvilienė, vicepirm., J.Jankus, sekr., A.Kaunas, izd., J.Botyrius, valdybos narys.

* BIRUTIEČIŲ draugija Los Angeles, gegužės 15 d. rengia kartūnų balių.

* DAINŲ ŠVENTĖS bankietas įvyks liepos 4 d. Conrad Hilton viešbutyje. Įėjimas \$ 12.50 asmeniui.

* DETROITO jaunimo choras turi iki šimto dainininkų. Šis choras gegužės 15 d. koncertavo Cicero, III.

* ZEFIRAS JUKNEVIČIUS 24 metus Buenos Aires laikė lietuvišką radio programą, bet dėl piniginių sunkumų ją turėjo nutraukti. Vietos lietuviai tačiau nenori likti be savo radio programos ir išrinko komisiją: Karolį Misiūną, Juozą Šiušį ir Juozą Švenčionį, kurie stengsis lietuvišką radio programą atgaivinti.

* INŽ. ANTANAS MAČIULIS buvo rastas miręs savo bute Flushing, N.Y. Velionis buvo 50 metų ir buvo statybos inžinierius. Jo laidotuviams rūpinosi inžinierių draugija ir varpininkai, kuriems jis priklausė.

* DR. ADOLFAS DAMUŠIS iš Detroito birželio 20 d. skaitys paskaitą apie 1941 metų sukilimą Kaune.

* LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS literatūros premija šiais metais paskirta vienam iš "Draugo" dienraščio redaktorių, poetui K.Bradūnui. Premija įteikiama New Yorke, gegužės 15 d.

.....
gimstančioms tautoms skriaudas, kurie dirbo šių tautų išlaisvinimo darbą ir gelbėjo tautoms nusikratyti svetimą jungą.

* * * * *

Jonas Basanavičius ir j lietuvių tautos atgimimo pirmuosius žygius atnešė galias demokratinės idėjas ir taurų troškimą laisvę atgavus, savo tautos gyvenimą taip tvarkyti, kad viešpatautų lygybės ir tolerancijos dvasia.

Šios kilnios Basanavičiaus idėjos ir šiandien nepaseno. Ir būtų pravartu tiems veikėjams, kurie kalba j lietuvius, bei bando kalbėti lietuvių vardu, atsiminti Basanavičiaus kilnias idėjas, kurias jis įsisavino dar devynioliktojo šimtmečio pabaigoje, bet kurios ir šiandien tebėra reikalingos ir brangios.

Jono Basanavičiaus asmenyje mes turime tikrai žymų ir patikimą pavyzdį, kurį sekdami nepaklysimė.

* * * * *

TĖVYNĖ 2

* MARIJA MARCINKIENĖ iš Cicero, III. pasižymėjo tuo, kad labai uoliai rėmė naujuosius ateivius ir daugeliui pagelbėjo į šią šalį atvažiuoti. Ji visada su jais palaikė glaudžius ir šiltus santykius. Dabar ji pati būtų reikalinga pagalbos, nes serga ir guli artričio prie lovos prislėgta.

* ALDONA IR ALBINAS KARALIŪNAI, Cicero gyventojai, atsilankę vietos lituanistinės mokyklos šventėje, buvo pradžiuginti jaunimo atlikta lietuviškų dainų ir šokių programa ir padovanojo tai mokyklai šimtą dolerių sakydami: "Būtų liūdna, jei pavasarį paukšteliai nečiulbėtų, bet dar liūdniau būtų, jeigu mūsų jaunikliai lietuviškai nekalbėtų".

JONAS DAMBRAUSKAS, žymus chorvedys, vargonininkas ir kompozitorius, tebegyvena, eidamas 80-sius gyvenimo metus, Kaune, pastaruoju metu - Šančiuose. Pasikalbėjime su "Literatūros ir Meno" bendradarbe Ona Narbutiene, J.Dambrauskas, prisiminė ir jo dainas, parašytas operos solistams. Jis paminėjo, daug dainų specialiai parašęs "puikiems dainininkams - V.Grigaitienei, A.Kučingui, A.Sodeikai, V.Jonuškaitei".(E)

ŠIAULIUOSE įvyko senovinės muzikos vakaras. Išpildyti kūriniai: G.Palestrinos, Mozarto, Haendelio, Bacho ir kt. Teatro aktorai skaitė Shakespeare, Petrarkos sonetus ir senųjų poetų eiles. (E.)

ESTIJOS sostinėje Taline įvyko šiuolaikinės lietuvių tapybos paroda. Buvo eksponuota apie 50 darbų.

Estų laikraštis "Sirp ja vasar" lietuvių dailininkų darbuose rado romantikos, liaudies meno bruožų atgaivinimą. Esą, lietuvių tapyba nepanaši į estų - ji esanti formos atžvilgiu grubesnė, bravūriškesnė, o kartais - labiau nacionalinė... (E.)

KAZYS ŠIMONIS, dailininkas, gyvenęs Kaune, yra sulaukęs 83 m. amžiaus. Jis ir dabar tebedirba. Esama dailininko gerbėjų, kurie prašo pakartoti seniai sukurtus darbus. Dailininkas gauna pensiją, bet ir džiaugiasi turįs progų parduoti savo paveikslus. (E.)

Mūsų žemė, kokią pamatė astronautai skrisdami į mėnulį, ir pirmas jų žodis buvo: - Kokia ji graži!

Kiekvieno SLA veikėjo pareiga pagelbėti organizatoriui

Greitai atsiliepkite į SLA Vajaus Komisijos kvietimą. Naujų narių įrašymo paskelbtos taisyklės veikia tos pačios ir organizatoriai gali naujus narius įrašyti. O jų įrašytieji nauji nariai bus įskaityti į SLA Vajų, kuri dabar paskelbė SLA Vajaus Komisija. – Gerbiamieji SLA Veikėjai, laukiame Jūsų palankumo. Siųskite naujų narių aplikacijas tokia pat tvarka, kaip buvo iki šio laiko!

Chicago, Ill.

DĖMESIO SLA 63 KUOPOS MARIAMS
CHICAGOJE

Pranešame visiems SLA 63 kuopos nariams, kad labai svarbus susirinkimas visų narių, įvyks š.m. gegužės 30 d., 6 val. vakare, Visų Šventųjų parapijos svetainėje, 10809 S.State gatvėje, Chicago, Ill.

Prašome visus narius būtinai dalyvauti ir atsinešti mokesčių knygetes reikiamam patikrinimui. Šiame susirinkime bus renkama nauja valdyba. Po susirinkimo kavutė prie draugiško pasišnekučiavimo.

Akron, Ohio

Gegužės 2 d. Akrono SLA 198-354 kp. Šv. Petro parapijos svetainėje įvyko kuopos metinė Lietuvių Diena.

Po reguliaraus mėnesinio susirinkimo, kuopos pirmininkas Pranas Baldauskas trumpai priminė lietuvių tautos nenuilstamąjį troškimą pasprukti iš maskolių nagų. Po to

buvo surinkta aukų laisvinimo reikalams: P.Baldauskas, \$ 25.00, A.Lukosevich, \$ 5.00, po \$ 2.00 - A.Kirtiklis, A.Pukas, po \$ 1.00 - M.Rozuk, J.Garijonas, N.Lawrence, P.Kazlauskas, S.Baldauskas, M.Kupris, J.Kadzon, K.Gaška, viso \$ 42.00.

Šiame kuopa nutarė Lietuvių Dienos proga surengti lietuvių liaudies parodą ir pakviesti daugiau publikos, per vietinį laikraštį supažindinti svetimtaučius su lietuvių liaudies menu.

Kuopos nariai patiekė daug vertingų senoviškų daiktų bei senų spausdinių, ypač spausdintų devynioliktame šimtmetyje, Prūsijoje.

Ši paroda patvirtina, kad senosios kartos lietuviai mėgsta saugoti senus "krajaus"

liaudies rankų darbus ir juos tinkamai įvertinti.

A.J.Krizan

Cocoa, Fla.

Tradicinė Amerikos Lietuvių Socialio Klubo gegužinė-piknikas yra rengiama gegužės 30 d. J. ir M. Steponavičių-Stepp sodyboje, visiems gerai žinomoj vietoj, prie kelio US-1. Netoli TI-CO aerodromo, matysite didelę iškaba, ir pravažiavus tą iškaba į pietus, už poros blokų dešinėje, rasite ir pikniko vietą, ant laišku dėžutės bus užkabinta lietuviška vėliava, tačiau jei kam pasitaikytų paklysti, skambinkite numeriu AM-7-2690.

Mūsų gabios ir patyrusios šeiminkės pažadėjo pagaminti skanių lietuviškų valgių. Taigi visi esate maloniai kviečiami dalyvauti gegužinėje-piknike. Pradžią 1 val. po piet. Tad iki malonaus pasimatymo mūsų gegužinėj.

J.Hermanas, Klubo pirm.

Brooklyn, N.Y.

Gerai pavykęs Margučių parengimas, surengtas Lietuvių Darbininkų Draugijos 7-tos kuopos, įvykęs balandžio 17 d., Atvelykio proga, Pr. Bručo svetainėje, 86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y.

Svečių buvo daug. Vaisės buvo geros. Vaisių metu svečiai buvo pakviesti tarti kelėtą žodžių. Draugijos pirmininkė Br. Spudienė pakvietė prof. J.Stuką, radio vedėją, pasisakyti ką jis mano apie šią draugiją. Jis apibūdino LDD veiklą ir jos reikšmę lietuvių gyvenime. Euphrosine Mikuziūtė ir adv. St. Briedis daug dėmesio skyrė SLA - Susivienijimui Lietuvių Amerikoje. Reikia priminti, jog LDD yra ir SLA nariai. Tuo

pačiu klausimu kalbėjo ir J.Valaitis, Liet. siuvėjų unijos reikalų vedėjas Vytautas Ubara ir Zaveckas, jie abu daug dirbo unijoje. Keletą žodžių pareiškė Vilkaitis ir L.Šateikienė.

Po to jautriai sudainavo Razgaitis. Buvo skirtos dovanos už gražiausiai išmargintus kiaušinius. Ta pačia proga buvo paminėtas Lilijos Šateikienės gimtadienis. Ji gavo gražų tortą, gėlių ir dovaną. Tai visa parūpino B.Spudienė, M.Akelienė ir M.Vasilka. Lilija joms už tai dėkinga.

N.Stilsonienė

Hartford, Conn.

Sekmadienį, gegužės 2 d. įvyko SLA 124 kuopos narių susirinkimas klube. Posėdžio pradžioje pagerbtas a.a. Jonas Dikinis, buvęs SLA 124 kuopos sekretorius ir narių mokesčių rinkėjas. Išrinktas naujas SLA kuopos sekretorius, inž. L.Kapeckas, žymus vietos lietuvių veikėjas ir radio valandėlės lietuviškųjų programų pranešėjas.

Naująjį SLA 124 kuopos sekretorių nariai nuoširdžiai sveikino ir linkėjo sėkmės jo atsakingose pareigose.

Mūsų naujasis finansų sekretorius taip pat yra ir IV SLA apskričio sekretorius, veiklus liet. klube ir kitose organizacijose, todėl visi kuopos nariai labai patenkinti L.Kapecko išrinkimu garbingoms ir atsakingoms pareigoms SLA 124 kuopoje. Jis pradėjo savo pareigas šiame posėdyje, tad visi SLA nariai prašomi visais reikalais kreiptis į L.Kapecką. Jo adresą rasite telefonų knygoje.

Pasibaigus pranešimams, pirm. St. Brazauskas pranešė, kad iš silkių pietų pelno gauta \$ 40.00. Pinigus perdavė finansų sekretoriui. Sekantis ir paskutinis (prieš vasaros atostogas) susirinkimas įvyks birželio mėnesio antrą sekmadienį.

V.M.K.

Scranton, Pa

SLA 30 kuopos susirinkimas įvyks birželio 2 d., 7 val. vakare, 1123 Blair Ave., Scranton, Pa.

Aldona Hughes

LIETUVOS RAŠYTOJAI š.m. balandžio 20 d. savo susirinkime svarstė jaunosios literatų kartos ugdymo ir auklėjimo klausimus. Į penktąjį, visos Sovietų Sąjungos suvažiavimą buvo išrinkti šie rašytojai: J.Avyžius, A.Baltakis, A.Bieliauskas, K.Korsakas, J.Macevičius, A.Maldonis, Just. Marcinkevičius, E.Mieželaitis, J.Požėra ir M.Stuckis. (E.)

"Gintaro" ansamblio šokėjai iš Montrealio, kurie atliks programą Bostone

TĒVYNE

KAIP KOLONIZUOJAMA LIETUVA

TAUTYBIŲ SKAIČIUS LIETUVOJE, KIEK PAČIŲ LIETUVIŲ

Pats svarbiausias, mūsų atžvilgiu, pranešimo 15-sis skyrius. Jis teikia tautybių kaitos, 1959-1970 m. vaizdą. Pateikti skaičiai rodo, kiek lietuvių gyvena pačioje okupuojamoje Lietuvoje, kiek jų gyvena visoje Sovietų Sąjungoje (ir Sibirą įskaitant...) ir, kas mums svarbu susekti - koks rusų kolonistų skaičius šių dienų Lietuvoje.

Jei, kaip aukščiau minėta, 1970 m. lietuvių visoje Sovietų Sąjungoje buvo 2.665.000, gi pačioje Lietuvoje jų skaičius siekė - 2.507.000, tai reiškia, kad įvairiose sovietų respublikose, žinoma ir priverčiamose darbo stovyklose, jų buvo 158.000.

1959 m., kaip minėta, lietuvių už okupuojamą Lietuvos ribų, Sovietijoje buvo 175.000. Taigi, jų skaičius per 11 metų sumažėjo 17.000.

KAIP KOLONIZUOJAMA LIETUVA

Norėdami patirti, kiek Rusijos kolonistų dabar gyvena Lietuvoje, kiek jų gyveno 1959 m. gyventojų surašymo metu, turime suplakti atskirai nurodytus rusus, gudus ir ukrainiečius, žinoma, atmetę rusų ir gudų, senųjų Lietuvos gyventojų, dar nuo Lietuvos laisvės dienų, skaičių.

Rusai gyventojai, pgl. 1970 m. surašymo duomenis, sudarė 268.000 (arba 8,6 proc. visų gyventojų Lietuvoje), gudų buvo 45.000 (arba 1,5 proc.) ir ukrainiečių - 25.000 (0,8 proc.). Jei juos laikyti naujais ateiviais - kolonistais, jų skaičius sudarytų 338.000 arba 10,9 proc. visų Lietuvos gyventojų.

1959 m. bendras tų trijų tautybių, Lietuvos gyventojų, skaičius buvo - 279.000. Jei atmesti Lietuvoje gyvenančius, nuo seniau, gudus be rusus - sentikius (1942 m., statistikos duomenimis, vokiečių okupacijos laikmečiu, gudų buvo 23.000, gi rusų 81.000), tai visvien kolonistų skaičius Lietuvoje teiks grėsmingai didėjantį vaizdą.

KITOS TAUTYBĖS LIETUVOJE

Lenkų Lietuvoje, 1970 m. duomenimis, buvo 240.000 arba 7,7 proc. (1959 m. jų buvo 230.000 arba 8,5 proc.), žydų gyventojų 1970 m. buvo 24.000 arba 0,8 proc., gi 1959 m. - 25.000 arba 0,9 proc. Taigi, lenkų per 11 metų "nubyrėjo" 10.000, gi žydų - 1.000. Pagaliau, dar viena kategorija, "kitos tautybės" - jų Lietuvoje 1970 m. buvo 19.000 (arba 0,5 proc.), 1959 m. - 26.000 (arba 1,0 proc.). Sumažėjimas - 7.000.

RUSINIMO VYKSMAS LATVIJOJE IR ESTIJOJE

Paskelbti duomenys dar liudija apie ryškia rusinimo eigą Latvijoje ir Estijoje. Latvių okupuojamoje Latvijoje 1970 m. buvo - 1.342.000, t.y. vos 56,8 proc. visų krašto gyventojų. Tuo tarpu 1959 m. latviai savo krašte sudarė 62,0 proc. visų gyventojų.

Panašiai ir Estijoje - 1970 m. estų gyventojų buvo 925.000 arba 68,2 proc., tuo tarpu 1959 m. jų nuošimtis siekė 74,6 proc. Bendras Latvijos gyventojų skaičius 1970

m. siekė 2.364.000, Estijos - 1.356.000.

Rusų kolonizacija Latvijoje ir Estijoje ryški: rusų skaičius 1970 m. Latvijoje siekė 705.000 arba 29,8 proc., Estijoje - rusų 335.000 arba 24,7 proc. viso krašto gyventojų.

GYVENTOJAI PAGAL IŠSILAVINIMĄ

Be kitų duomenų dar minėtinos paskelbtos žinios ir apie gyventojų išsilavinimo lygį Sovietų S-gos respublikose. Vienoje kategorijoje - "iš 1000 gyventojų, kuriems 10 ir daugiau metų tenka asmenų, turinčių aukštąjį ir vidurinį (baigtą ir nebaigtą mokslą)" Baltijos kraštus liečią duomenys toki:

Lietuvoje, 1970 m., tokių asmenų buvo 382 (1959 m. - 232), Latvijoje, atitinkamai metams - 517 ir 431, Estijoje - 506 ir 386. Kitoje kategorijoje, iš 1000 dirbančių turi aukštąjį ir vidurinį (baigtą ir nebaigtą)

mokslą: Lietuvoje - 1970 m. - 496 (1959 m. - 250), Latvijoje, atitinkamai metams - 661 ir 502, gi Estijoje - 660 ir 448. (E.)

PER DAUG RUSŲ LIETUVOS KOMPARTIJOJ

Tautybės atžvilgiu 1966 ir 1971 metų Lietuvos komunistų partijos suvažiavimuose vaizdas buvo toks: 1966 m. lietuvių delegatų buvo 621, šiais metais - 581 (40 asmenų mažiau), rusų 1966 m. suvažiavime buvo 211, gi šiais metais - 130. Tačiau 1966 m. rusai su kitų tautybių delegatais (ukrainiečiais, gudais, lenkais, žydais), sudarė 258 delegatus, šiais metais rusų su kitais skaičius siekė 214. Rusų ir kitų delegatų skaičius aiškiai didelis ir ypač palyginus su viso krašto gyventojų skaičiumi (lietuvių - apie 80 proc., rusų ir kitų - apie 20 proc.).

Moterų delegacijų 1966 m. buvo 210, šiais metais - 219. (E.)

Demonstracijos Washingtone

Gegužės pradžioje surengtų visos eilės demonstracijų Washingtone tikslas buvo paveikti į Baltuosius Rūmus, kad būtų pakeista politika, ypačingai Vietnamo karo požiūriu. O tos politikos pakeitimas, jeigu ir nebuvo gal visai aiškus daugumai demonstrantų, tai šių demonstracijų rengėjams ir skatintojams jis turėjo aiškia prasmę, - nekludyti komunizmui toliau plėstis.

Sostinės demonstracijos tiesioginiai siekė paralyžuoti centrinių įstaigų veikimą, suardyti normalų šio svarbiausio šalyje miesto gyvenimą. Viešai buvo skelbiama, kad demonstrantai taikiu būdu pareikš savo nusiteikimus, bet labai greitai prieita prie smurto veiksmų. Todėl tvarkos prižiūrėtojai buvo priversti nepaprastai didelį skaičių demonstrantų areštuoti. Jau tas vienas areštuotų skaičius - iki dešimties tūkstančių asmenų - daug ką pasako. Demonstrantai kai kuriose svarbesnėse Washingtono gatvėse arba susėdo ar tiesiog sugulė grindinyje. Kada policija demonstrantus bandė pašalinti iš gatvių, kai kurie jų pasipriešino

ir buvo areštuojami. Bet daugumas demonstrantų, hipių išvaizdos, pasitenkindavo populiariomis dainelėmis, šokiais ir laiks nuo laiko sutartinai šaukdavo: "Visa valdžia liaudžiai". Vietomis policija panaudojo ašarines dujas. Areštuotieji turėjo sudėti užstatą - dešimtis dolerių ir pasizadėti atvykti į teismą, kai bus pašaukti. Tik demonstracijų vadai turėjo įnešti stambesnius užstatus, kai kurie iki \$ 25.000.

Nors šios demonstracijos buvo ataklios ir tam tikrų organizacijų kruopščiai parengtos, bet savo pagrindinio tikslo nepasiekė. Sostinės gyvenimas nebuvo visiškai sutrukdytas, darbas vyko ir nepriklausantieji demonstrantų eilėms, jiems nerodė palankumo, o dažnai pasipikindavo jų brutalumu.

* PENTAGONO pareiškimas, kad Sovietų Rusija daug pralenkė Ameriką naujų ginklų gamyboje ir oro erdvės užkariavimo srityje, buvo Amerikos Mokslo Federacijos smarkiai sukritikuotas. Sakoma, kad Pentagonas naudoja klaidinančius posakius, perdeda ir remiasi abejotinos vertės įrodymais.

TĖVYNĖ

Milžiniškoji demonstracija prieš Vietnamo karą Washingtone.

Kaip J. Basanavičius gyveno Bulgarijov

Kaip Varnos municipaliteto deputatas, jis parengė detalų planą miesto sveikatingumui pakelti. Tai buvo jo idėja - nutiesti bulvarą aukšta jūros pakrante nuo pasakiškai gražaus pajūrio parko iki Trakatos. Dabar Varnos gyventojai ir vasarotojai, vaikštinėdami šiuo bulvaru, kvėpuoja grynu jūros oru ir gėrasi bekraščiu jūros reginiu...

Dirbo jis dieną naktį - buvo tikras energijos ir darbštumo įsikūnijimas. Pacientai juo be galo pasitikėjo. Kai gydė vieną senutę, tai ji, aštuonesdešimties metų moterėlė, taip apie jį sakydavo:

-Kai tik pamatau jį įeinant į mano kambarį, tuojau ir pasveikstu!

Po žmonos mirties, ne kartą skundėsi savo nelaimingu likimu. Rašė į gimtąjį kaimą broliui, kad atsiųstų jam vieną savo mažų sūnelių, norėjo užauginti ir duoti solidų išsilavinimą. Tačiau, kai brolis gavo laišką - koks lemtingas sutapimas - vienas sūnus buvo miręs. Todėl tėvas negalėjo skirtis su paskutiniu vaikiuku.

Būdamas Varnoje, jisai susirašinėjo moksliniais klausimais su žymiu istoriku Konstantinu Irečeku (čekas, buvęs švietimo ministras) ir profesoriumi daktaru Ivanu Šišmanovu iš Sofijos universiteto. Basanavičius rašė iš Vilniaus, 1909 m. prašydamas paramos Vienos profesoriumi Grigorevskiui, tyrinėjusiam prie Varnos žuvusio karaliaus Vladislavo Varnenčiko kapą.

Grįžkime į dabartį. Pajūrio bulvaras, kurio pradžia buvo nutiesta Basanavičiaus pasiūlymu, (apie 5 km) per pastarąjį dvidešimpenketmetį virto plačia 17 km ilgio magistrale, kuri eina pro kurortą "Družba" ir baigiasi kurortu "Zlatni piasaci". Tas vietas

Basanavičius aprašė kaip maršrutą tolimoms užmiestinėms ekskursijoms - kelios valandos važiavimo arkliais. Dabar ši magistralė laikoma Varnos tesiniu, prie jos šliejasi šimtai viešbučių, poilsio namų, vilų, o sodų ir parkų žaluma driekiasi iki pat aukšnio paplūdimių smėlio.

Ir šiandien Varnoje gyvena žmonių, kurie prisimena Basanavičių, daktarą Basanavičių, kaip jį vadindavo Bulgarijoje. Jie buvo vaikai, kada 1905 m. jis išvyko iš Varnos, bet yra dalykų, kurių neužmirštama visą gyvenimą.

Septynesdešimt aštuonerių metų Kaliopa Angelova pasakoja: "Buvau maža mergaitė. Gyvenom tame pačiame kvartale, kur buvo daktaro Basanavičiaus namas. Visi kalbejo apie jį labai pagarbiai. Išgydė daugybę žmonių. Buvo labai teisingas ir žmogiškas. Prisimenu, kad turėjo fajetoną su pora tvirtų arklių. Nors nešiojo didelę barzdą, bet būdavo matyti, kaip šypsosi sutikęs vaikus".

Daug sykių Basanavičius mėgino grįžti į Lietuvą. Caro valdžia jam užkirto kelius, bet jis nei akimirka nenustojo galvojęs apie gimtinę ir savo tautos švietimą. Iš Bulgarijos rašė ir siuntė straipsnius į lietuviškus leidinius, dažnai keliaudavo į Prahą, Berlyną, Vieną, Paryžių ir kitus Europos miestus, susitikinėdavo su lietuvių emigrantais, organizavo naujus leidinius ir draugijas. Todėl įsivaizduojamas jis, bestovintis ant Dunojaus kranto ar prie Juodosios jūros, stebintis pirmąsias pavasario kregždes, skrendančias į šiaurę, Lietuvos pusėn.

Basanavičius dvidešimt penkerius gyvenimo metus atidavė Bulgarijai. Jis pamilo tą

šalį, suartėjo su jos liaudimi, negailėjo sveikatos ir žinių, padėdamas įveikti šimtmečius trukusį atsilikimą. Jo atminimas gyvas ir Lome, ir Elenoje, o ypač - Varnoje, kur jo vardu pavadinta viena didelė gatvė. Mokslininkai cituoja jo darbus, tęsia jo tyrinėjimus. Ryšium su Bulgarijos Mokslų akademijos 100 metų sukaktimi (1969 m. spalio mėn.) buvo pažymėti ir tos akademijos nario-korespondento Jono Basanavičiaus nuopelnai.

V.SIDZIKAUSKAS IŠKELIAVO Į EUROPA

Laisvės Komiteto pirmininkas V.Sidzikauskas, išvykdamas į svarbią kelionę į Europą, į savo kabinetą buvo pakvietęs New Yorko lietuvių laikraštinkus ir supažindino juos su savo numatoma kelione ir jos tikslais.

Jis vyksta kartu su kitų pavergtų tautų komitetų pirmininkais. Jam teks aplankyti visą eilę Europos sostinių. Paryžiuje jis numato susitikti su kai kuriais vyriausybės atstovais ir parlamento nariais. Ten pat įvyks Pavergtų Europos tautų atstovų posėdis. Svarbiausias susirinkimas įvyks Strasburge, kuriame dalyvaus Europos Tarybos patariamo seimo ir užsienio reikalų ministrai posėdžiuose. Posėdžiai gali užtrukti ištisą savaitę. Jam teks dalyvauti neatstovaujama tautų komisijos pasitarimuose.

V.Sidzikauskas priminė, jog Danijos politikas K.Boegholmas, pažadėjo Europos Tarybos patariamajame seime iškelti Baltijos valstybių rusinimo klausimą, kas yra nepaprastai svarbu mūsų kovoje dėl lietuvių tautos išlaisvinimo.

Šis platus suvažiavimas sudaro daugelį progų susitikti žymius politikus ir išsiaiškinti šiandienines nuotaikas viešpataujančias Europos kraštuose. Europos Tarybai, kaip žinia, priklauso 17 Europos valstybių, kurios pasiūnčia savo parlamentų atstovus. Minėtų kraštų užsienio reikalų ministrai irgi dalyvaus šiuose pasitarimuose.

Tarp kitko, šiuose posėdžiuose dalyvaus ir Turkijos atstovai, tad galės susidaryti progų su jais pasikalbėti Brazinskų reikalu.

Po šių bendrų posėdžių, V.Sidzikauskas numato aplankyti visą eilę Europos sostinių, pavyzdžiui - Bonną, Hagą, Berną, Madridą, Londoną ir kt. Visose šiose sostinėse lietuviai turi gyvus interesus, nes vienuer veikia lietuviškos radio stotys, kitur esama nuoširdžių Lietuvos draugų, su kuriais tenka palaikyti nuolatinį kontaktą.

V.Sidzikauskas numato atgal į New Yorką sugrįžti apie birželio 17 d.

* CHARLES BUŠINSKIS, Amerikos lietuvis, gimęs Pensylvanijos valstijoje, pastaruoju metu pagarsėjo Prancūzijos filmuose. Jis pradžioje vaidino Hollywoode ir ten jo karjera buvo sėkminga. Bet persikėlęs į ziją, jis išaugo į tikrai žymų artistą. Jis yra žinomas Charles Bronson vardu. Vienas filmų gamybos vadovas apie Bronsoną yra pasakęs, kad jis yra pats vikriausias pasaulyje aktorius, sugebąs nepaprastai greitai pasirengti scenai ir įsikūnyti į naujus vaidmenis.

Dr. Jonas Basanavičius jau grįžęs iš Bulgarijos ir apsigyvenęs nuolatai Vilniuje buvo lietuvių veiklos priešakyje ir buvo visų patriotų vienodai aukštai vertinamas ir gerbiamas. Vaizde matome jį centre tarp Vilniaus mokyklos globėjų, mokytojų ir mokinių. Iš kairės tada mokytojavęs Pranas Klimaitis, vėliau žymusis šaulių veikėjas, Klaipėdos vadotojas, toliau Ignas Šcinius - rašytojas ir publicistas, P.Matulionis, Antanas Vileišis, V.Urbanavičius, Antanas Smetona, vėliau Lietuvos prezidentas, priekyje sėdi kun. Januševičius, J.Kairiūkštis, mok. K.Vaitiekūnaitė, dr. Jonas Basanavičius, kun. J.Kukta, vėliau vyskupas. Pačiame priekyje sūstė tos mokyklos vyresnieji mokiniai.

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠI SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. Petras Zalatoris

Dr. A. Gussen

Šalti kompresai

Ne vieną kartą seni mano pacientai telefonu klausia, kokį kompresą dėti, šiltą ar šaltą. Šitas klausimas labai svarbus. Jeigu kartais gali kiek padėti šiltas kompresas, o per klaidą uždėsi šaltą, tai tikrai pakenksi. O juk kiekvienas žmogus ligoniui nori padėti, ne pakenkti.

Bendrai paėmus, pas žmones yra nuėjimas, kad geriau gali būti šiltas kompresas. Jie žino, kad šaltis yra pavojingas. Visi žinome, kad šaltis atneša įvairias nelaimes. Kartais žmonės persala, gauna plaučių uždegimus, kiti nušala ausis, nosį, kojų pirštus. Labai nušalusiesiems vyrams ar moterims tenka nupiaustyti kojų pirštus, kad neprasidėtų gangrena. Ypatingai smarkiai persala kalnų keliais važinėjantieji, nušala kariai ir jūrininkai.

Lietuviai turi praktišką priežodį, kuris sako, kad šiluma kaulų nelaužo, o kiekvienam aišku, kad šaltis atneša nelaimes. Didesnis šaltis palaužia sveikatą, o kartais gali ir kaulus sužaloti. Bet ne visuomet šaltis žmogui yra pavojingas. Patyrimas rodo, kad gana dažnai šaltis gali būti ir naudingas. Neatrodo, bet šaltas kompresas ne tik sumažina skausmus, bet jis kartais pristabdo ligos plitimą. Gydytojai nustatė, kad šaltas kompresas tinka šiais atvejais:

Kiekvienam stipresniam kūno sutrenkimui šaltas kompresas gali būti naudingas. Ant sutrenkto raumens galima uždėti šaltame vandenyje pamirkytą rankšluostį. Galima

ir į rankšluostį įsupti truputį ledo. Jeigu sutrenkiamas raumuo, tai toje vietoje kyla šiluma, prasideda tinimas. Šalto vandens kompresas kylančią šilumą arba net karštį kiek sumažina.

Jeigu žmogus niktelėja koją, arba išsisuka ranką ar kitą kūno dalį, šaltas kompresas taip pat gali padėti. Jeigu persitempia kojos raumenis jungianti sausgyslė, tai ir tada šaltas kompresas tinka.

Visi žinome, kad šaltas rankšluostis padeda ir galvos skausmus sumažinti. Jis sumažina ne visus galvos skausmus, bet smarkiai skaudančiai galvai šaltas kompresas padeda, žmogus gali atsikvėpti. Kai pradeda skaudėti rankos ar kojos kaulų kremzlės, tai šaltas kompresas taip pat padės.

Gydytojai pataria uždėti šaltą kompresą įvairiems gerklės skausmams. Kai gerklėje jaučiamas uždegimas, tai gabalėlis ledo ne tik sumažina skausmą, bet jis sustabdo karščiavimą ir neleidžia gerklės uždegimui plisti.

Kartais žmogų netikėtai ima ir išpila prakaitas. Tokiu atveju reikia prigulti ir leisti širdžiai lengviau plakti, kad duotų plaučiams daugiau deguonies, bet šaltas rankšluostis prie kaktos labai daug padeda.

Šaltas kompresas gali būti naudingas, jeigu žinosi kada jį naudoti. Jeigu nesi tikras, tai paklausk savo gydytojo.

Dr. Petras Z. Zalatoris

Melrose Park, Ill.

IŠ SLA 125 KUOPOS VEIKLOS

Melrose Parko SLA 125 kuopa, ypač ankstyvesniais laikais pasižymėdavo savo veikla, įsteigdama pirmąją Melrose Parke lietuvišką mokyklą jaunimui. Šiuo metu ši kuopa turi 42 narius. Kuopai nariai priklauso ne vien iš Melrose Parko, bet ir iš kitų artimų vietovių: Bellwoode, Addisono, Elgino ir kt. Valdybos ilgamečiu pirmininku yra Nick Petraitis.

Pastaraisiais metais pradėta kuopos susirinkimus šaukti du kartus į metus: kovo ir gruodžio mėnesiais. Būdinga, kad susirinkimai daromi pagal susitarimą, iš eilės, narių namuose, todėl dalyviai po susirinkimo oficialiosios dalies turi progos šeimyniškai pabendrauti, pasivaišinti ir pasidalinti mintimis. Jau tokie susirinkimai yra buvę pas Petraičius, Urbelius, Linartus, Lazauskus, o artimiausias susirinkimas gruodžio mėn. vėl bus pas Linartus, Bellwoode.

Prėjusiam susirinkime, be bendrų kuopos ir visuomenės reikalų, apsvarstytas ligos pašalpai gauti formalumų reikalas ir nutarta

kreiptis į Centrą, kad pagerintų blankų užpildymo formalumus. Pasirodo, pagal kuopos finansų sekretorės pranešimą, kad kuopos viena narė turėjo prašyti daktaro net tris kartus išpildyti blankus, iš dalies, kad tie ligos pašalpai gauti blankai buvo keičiami. Daktarui reikia už blankų pildymą mokėti, o apdraustasis ir kuopos finansų sekretorius apsunkinami nereikalingu rūpesčiu ir darbu. Tikimasi, kad Centras šį reikalą tikrai sutvarkys.

Grs.

East Chicago, Ind.

SLA 185 kuopos narių susirinkimas bus š.m. birželio 6 d., sekmadienį, tuoj po lietuviškų mišių, 11:30 val.

Worcester, Mass.

SLA 57 kuopos susirinkimas įvyko gegužės 2 d. Svarbiausias susirinkimo rūpestis - pasirošti bankietui, kurio metu bus pagerbti seni Worcesterio veikėjai - Jonas Dirvelis ir jo žmona Ona. Bankietas įvyks gegužės

23 d. 1 val. po piet, Lietuvių Piliečių Klubo patalpose, 67 Vernon Str., Worcesteryje.

Bilietai globėjas K.Zurlis pranešė, kad jau daugiau 200 bilietai parduota. Tad pradžia labai puiki. Muzikas Zigmą Snarskis pranešė, kad pakviesti programai atlikti žymūs vietos dainininkai ir muzikai.

J.Krasinskas pranešė susirinkimui, kad pasižadėjo dalyvauti SLA Sekretorius, dr. Algirdas Budreckis. Worcesterio SLA 57 kuopos nariai nori su juo susipažinti.

Dalyvaus SLA Vicepirmininkas Aleksandras Chaplikas, Centrinis Organizatorius Mikas Klimas. Turėsime ir daugiau garbingų svečių.

Turime žinių, kad atvyks didelis būrys bostoniečių, nes ten gelbsti mūsų pasisekimui du žymūs SLA 43 kuopos nariai - tos kuopos pirmininkas, inž. Aleksandras Chaplikas ir buvęs fin. sekretorius Juozas Lekys.

Šokiams gros D.Simkaus orkestras. Rita Akstinienė su pagalbininkėmis aprūpins skaniu maistu. Bilietai tik \$ 3.50.

Yra kviečiami visi lietuviai, ir SLA nariai ir iš tolimesnių kolonijų. Mes visus nuoširdžiai pasitiksim ir priimsim, visi būsite mūsų svečiai.

Po susirinkimo SLA 57 kuopos narys, Edvardas Meilus, Valdybą nufotografavo.

Taip pat buvo kalbėta pakviesti į Worcesterį iš Chicagos "Grandinėle". Šiame pasikalbėjime dalyvavo Vincas Dabrila, Zigmą Snarskis, Vincas Mitrikas, Pranas Račiukaitis, K.Zurlis, Albertas Mateika, Jonas Stonkevičius ir J.Krasinskas.

J.Krasinskas

Detroit, Mich.

PASIBAIGĖ MENO PARODA

Balandžio 25 d. pasibaigė suruošta Lietuvių Namuose meno paroda. Be anksčiau skelbtų 12 menininkų, paskutinėmis dienomis parodoje dalyvavo dar 7 menininkai. Tai Jonė Beržanskaitė, Alė Butkuvienė, Aldona Petrauskaitė, Danguolė Jurgutienė, Irena Vizgirdaitė, Eleonora Rastienė ir Viktoras Perminas. Parodoje buvo išstatyta: tapyba, grafika, keramika, mozaika, portretai, medžio drožiniai, audiniai ir kt.

Tai pirmą tokio tipo buvo suruošta Lietuvių Namuose paroda, kur dalyvavo net 19 menininkų.

Paroda susidomėjimas buvo didelis ir atidarymo dieną, balandžio 18 d., apsilankė netoli 300 žmonių. Daug eksponatų parduota.

Šią tokią gausią ir gerai pasisekusią meno parodą suruošė St. Butkaus šaulių kuopos kultūrinė sekcija, kuriai pirmininkauja Jonas Švoba. Jis ir parodą balandžio 18 d. atidarė. Be to parodoje žodį tarė Vincas Tamošiūnas ir dalyvaujančių parodoje vardu Kunigunda Kodatienė ir Aleksandras Stauskas.

Visuomenės veikėjas Jonas Urbonas pradėjo dirbti Briedis Realty įstaigoje ir visiems norintiems pirkti ar parduoti namą jis patarnauja. Pasiekiamas telefonu: įstaigos - 883-5244, namų 585-1303.

TĖVYNĖ 6

THE BALTIC INFORMATION CONFERENCE

The First Baltic Information Conference of North America which was planned to be held in Chicago on March 27-28, instead convened in New York, on March 27, at the Hotel Barbizon Plaza.

More than 100 Balts, many of them representing central Estonian, Latvian and Lithuanian organizations and newspapers, periodicals, or radio programs, had gathered from New York vicinity as well as from Canada, Utah, Illinois, New England, Washington D.C., New Jersey, Pennsylvania etc.

The conference was opened by dr. R.D. Paegle, MD, the program chairman and main organizer. Introductory remarks, delivered by prof. P.Lejins, were followed by the election of three conference chairmen: Mr. I.Heinsoo, Mr. A.Gečys and dr. I.Spilners, Ph. D., and three secretaries, dr. T.Šmits, Ph. D., dr. H.Ainso, Ph. D., and Mr. K. Miklas. Congratulatory speeches were delivered by Msgr. J.Balkūnas (CACEED, UBA-BATUN, VLIK and Lithuanian American Community), R.Simanavičius, President, Baltic Federation of Canada, H.Leesment, Estonian American National Council, U.Grava, President, American Latvian Association, and Latvian Free World Federation, V.Volertas, President, Lithuanian American Community of USA, dr. H.Ainso, President, United Baltic Appeal, Inc. (BATUN), I.Heinsoo, Chairman of the Estonian Association of Canada, V.Upeslācis, Chairman of the Council of Latvian Association in Canada, Rev. A.Stasys, representative of the Lithuanian American Council, dr. H.Valdsaar (AABS), G.Meierovics (Joint Baltic Committee), and others.

The work was divided in five sessions. Part One consisted of two subjects: A. Baltic Cooperation to Date, and B. Availability of Current Data about Baltic Countries, discussed by the following members of the panel: I.Heinsoo, G.Meierovics (panel leader), prof. P.Lejins, dr. H.Valdsaar, Ph.D., A.Gureckas, Rev. N.Trepša, an Consul A.Linkhorst. They agreed that the Baltic question is not waning but rather emerging. The Balts have to systematize their ef-

forts of collecting and disseminating information in order to satisfy the increasing number of inquiries about the Baltic states from all levels: governments, academic institutions and students, the press. I.Berzins informed on the existing situation in regard to granting political asylum to refugees in USA.

Part Two dealt with the Baltic youth and student activities. Members of this panel included: dr. H.Ainso, Ph.D., (panel leader), P.Kondrotas, A.Barzdukas, G.Mastins, J.Dreifelds, G.Abols. They argued that instead of a "generation gap" there might be a "communication gap" and that active Baltic youth has the same goals as the older generation except their methods vary. The discussions for this part were the most lively ones, especially regarding the proposal for the Balts to pay more attention to the so-called "Third World".

Baltic newspapers and radio programs was the topic for Part Three. It was discussed by S.Lamberg (panel leader), Mrs. D.Kezys, R.Simanavičius, U.Grava, V.Irbe, and Mrs. D.Wallens. The possibilities of arranging broadcasts in Baltic languages from either Radio Free Europe or Radio Liberty were considered. A.Mazeika proposed that part of the Baltic newspapers (especially editorials) be printed in English. There even was a proposal to publish a regular Baltic newspaper in English, with three Baltic editors.

A panel consisting of dr. I.Spilners, Ph.D. (panel leader), G.Karosas, I.Pleer, A.Novositis, K.Popp, dr. A.Pallop and K.Miklas talked about opportunities in US and Canadian politics. They stated that the US "melting pot" policy has changed, and now "diversity is beautiful". A majority of the speakers held elected posts with the US Federal, State, or Municipal governments. Their strongest criticism about the Baltic way of action in the US political arena was that the Balts are not aggressive enough; one can feel a lack of motivation with them; they have not learned to accept pragmatism; they do not understand that political work requires financial backing; and they do not

possess any party solidarity. The debate also included the "Ethnic Heritage Studies" bills, introduced by Sen. Richard S. Schweiker (Rep., Pa.).

At the conclusion of the conference, participants were expressing their hope that this will become an annual event.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

Atstovas J.Kajeckas su žmona dalyvavo vakarieneje pas ponią Bliss Lane, buvusio JAV ministerio Baltijos kraštuose, našlę. Ten pat buvo ir JAV ambasadorius, Charles Burke Elbrick, kuris kadaise buvo Baltijos skyriaus pareigūnas Valst. Departamente, o vėliau - Valstybės Sekretoriaus Pavaduotojo padėjėjas Europos reikalams. Amb. Elbrick ilgą laiką Brazilijoje buvo revoliucionierių pagrobtas. Po nemalonių pergyvenimų buvo operuotas ir dabar sveiksta.

* * *

P.p. Kajeckai dalyvavo priėmimo ir atidaryme parodos THE "ART" OF DIPLOMACY kuri įvyko JAV Archives rūmuose. Į tas iškilmes jie buvo pakviesti, globoje Valstybės Sekretoriaus ir ponios Rogers, p. Robert Lowe Kunzig, JAV Archives administratoriaus.

* * *

Lietuvos Atstovas ir p. O.Kajeckienė dalyvavo Nacionalinės Kinijos ambasadoriaus ir ponios Chow Shu-kai priėmimo, kurį jie surengė išvykdami iš Washingtono ambasadoriaus paskyrimo Kinijos Užsienio Reikalų Ministeriu proga.

* * *

* V.K.JONYNO meno paroda rengiama paskutinę gegužės mėnesio savaitę Pranciškonų namuose. Tai būsimi apžvalginė šio dailininko paroda ir pavaizduosianti jo 40 metų darbus. Bus išstatyti jo ankstyvesnieji darbai, jo grafika, knygų iliustracijos, akvarelės, pašto ženklai, litografijos.

* JURGIS BUBLAITIS, kuris turi Woodhavene, N.Y. televizijos krautuvę, su žmona grįždami sekmadienį namo nukentėjo automobilio katastrofoje. Pats Bublaitis sužeistas smarkiau, jo žmonai nulaužta koja virš kelies.

IŠMOKAMOS APDRAUDOS

Gegužės 8, 1971

JONAS MIKULĖNAS, 126-Pav. kp., New York, N.Y., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gruodžio 7, 1934 m., mirė vasario 18, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionio posūniui, Anthony Juska.

Viso \$ 600.00

Nuo pradžios šių metų bendrai
viso \$ 39,750.00

The first Baltic Information media workers seminar took place in New York on March 27th. The photograph shows the Lithuanian representatives who took part in the seminar.

* **LIDIJA NOVOGRODSKIENĖ**, plačiai žinoma ir pasižymėjusio Jono Novogrodskio našlė (apie jo ankstyvą mirtį jau buvo rašyta mūsų puslapiuose), lankėsi New Yorke. Po tiek daug sunkių pergyvenimų, ji norėjo kiek pailsėti ir susitikti savo gimines ir artimus pažįstamus. Lidijs Novogrodskienė atsilankė Susivienijimo centre ir išpasakojo savo vyro patirtus skausmus paskutinėmis jo gyvenimo savaitėmis. Jonas Novogrodskis visą savo amžių dirbo visuomeninį darbą ir aukojosi visuomenės labui. O kada jam pavyko sutvarkyti savo asmeninį gyvenimą tiek gerai, kad galėjo gyventi be rūpesčių, staiga liga pakirto jo jėgas. Visa Novogrodskių šeima priklauso mūsų Susivienijimui, o pats Jonas Novogrodskis buvo vienas žymesniųjų mūsų organizacijos darbuotojų ir dažnas SLA seimų delegatas.

* **BALIO PAKŠTO**, žinomo muziko Chicagoje sūnus, išėjęs iš namų bėgo skersai gatvės ir pravažiuojančio automobilio buvo parmuštas žemėn. Automobilis jį vilko 60 pėdų ir smarkiai sužalojo. Jaunas ligonis keletą dienų išbuvo be sąmonės. Dabar jo sveikata gerėja.

* **AUKŠTESNIEJI** lituanistikos kursai veikia Los Angeles. Kursuose mokytojauja Bernardas Brazdžionis, Alė Rūta-Arbienė, Juozas Kojelis, Uogintas Kubilius, Ignas Medziukas ir Ona Razutienė.

* **"GINTARAS"** - tautinis jaunimo ansamblis iš Montrealio atvyksta į Bostoną ir atliks meninę programą gegužės 23 d. Lietuvių Piliečių Klube, 368 W. Broadway. Vakaro pradžia 3 val. po pietų. Tai pirmas šio ansamblio pasirodymas Bostone. Ansamblyje yra ne tik gerai parengtas choras, bet ir lietuviškų muzikinių instrumentų orkestras. Ansambliui vadovauja Zigmąs Lapinas. Po programos šokiai.

* **KANADOJE**, į šiaurę nuo Quebeco, staiga didesniame plote žemė prasmego ir susidarė 200 pėdų gilumo praraja. Ten stovėjusieji 35 namai sugriuvo. Šios katastrofos metu ten pasitaikęs autobusas ir keletas automobilių irgi nugarmėjo. Gelbėtojai ištraukė apie 20 lavonų ir keletą dešimčių dar gyvų žmonių. Atsiradusi praraja pilna skysto purvo, kas apsunkino gelbėjimo darbus.

* **JORŪNĖ JONIKAITĖ** New Herald laikraštyje aprašė Lietuvių Muzikologijos muziejų ir jo kūrėją prof. J. Žilėvičių.

* **KAZIMIERAS OKSAS**, Mutual Savings banko viceprezidentas išrinktas Small Business administracijos patariamąsios tarybos nariu.

* **BOSTONO** kultūrinių subatvakarių eilėje balandžio 17 d. dr. Adolfas Gaigalas, Binghamtono universiteto profesorius, skaitė mokslinę paskaitą, nušviesdamas padarytą pažangą pastaruosiu laiku fizikos srityje.

* **PROF. V. GIRNUS**, kilęs iš Klaipėdos, yra redaktorius vieno žymiausių vokiečių literatūros žurnalų - "Sinn und Form". Jis persiėmęs vokiečių kultūra, neužmiršta gimtosios Klaipėdos ir ten lankosi. Neseniai jis išspausdino Donelaičio "Metų" žymią dalį.

PASIŽYMĖJO LIETUVIS BOKSININKAS

Las Vegas, Nevadoje sausio mėn. 23 d. vyko tradicinis JAV ir sovietų boksininkų rinktinės mačas. Rusai pripažino, kad amerikiečiai boksininkai žymiai išaugę - tačiau laimėjo ne jie, bet sovietų rinktinė, santykiu 6:5. Iš keturių sovietų rinktinės debiutantų - naujokų vienas geriausiai pasirodžiusių buvo kaunietis Juozas Juocevičius, sovietų S-gos čempionas, taškais laimėjęs prieš amerikietį Larry Ward. Pasirodo, kad lietuvis rezultata buvo persvėręs 5:4 sovietinių boksininkų naudai. (E.)

PAGERBTAS V. SIRIJOS GIRAI

Okup. Lietuvos Aukšč. Tarybos - tariamo parlamento - prezidiumas š. m. balandžio 13 d. įsaku nusipelnusio kultūros veikėjo garbės vardą suteikė rašytojui V. Sirijos Girai, jo 60 m. amžiaus proga. Garbės raštas, balandžio 19 d. įsaku, buvo suteiktas Vilniaus operos ir baleto artistui Abdonui Lietuvninkui. (E.)

LIETUVOS STATUTŲ (1529, 1566 ir 1588 m) vertimu į lietuvių kalbą Lietuvoje, labiau susidomėta tik prieš keletą metų. Darbas vykdomas kolegijos, į kurią įeina istorikai, filologai ir teisininkai. (E.)

* **BALTŲ FEDERACIJOS** Montrealio skyrius kreipėsi į Loyolos universitetą, prašydamas pradėti paskaitas apie Baltijos valstybes. Jie įtikinėjo, kad atsirastų pakankamas skaičius klausytojų. Šio universiteto prof. L. Laszlo sutinka tokį kursą vesti.

* **KANADOS PAŠTO** patarnavimas būsiąs pabrangintas. Nuo liepos 1 dienos paprasto laiško persiuntimas kaštuos ne 6, bet 7 centus, o nuo ateinančių metų - 8 centus.

* **ŠEŠI AMERIKOS PILIEČIAI** atvyko į Šiaurės Vietnamo konsulatą Laose ir pareiškė, kad jie pasiryžę pakeisti šešis Amerikos kareivius, esančius Vietkongo (komunistų) nelaisvėje. Konsulato valdininkai rimtai iš klausė amerikiečių pasiūlymus, bet dar nedavė jokio atsakymo.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Emilija Čekienė - "Kad ji būtų gyva". Laikraštinis straipsnių rinkinys. Knyga praturtinta visa eile iliustracijų. Ivadą parašė Albertas Gerutis. Viršelį piešė ir užsklandas pagamino Paulius Jurkus. Knygoje 413 puslapių. Kaina \$ 5.00. Išleido ir spausdino "Vilties" spaustuvė.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

PIRMAS IR GERIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: Chicagoje ir priemiestuose metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, trims mėnesiams - \$6.00, vienam mėnesiui \$2.00. Kitose JAV vietose metams - \$18.00, pusei metų - \$10.00, trims mėnesiams - \$5.00, vienam mėnesiui - \$1.75. Kanadoje metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui - \$2.00. Užsienioose metams - \$21.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui \$2.50.

NAUJIENAS gaunate, jei pasigauite čekį, arba Money Order tokiu adresu:

1739 S. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

Aišku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 66-ius metus. Jį vieni guria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti.

Keleivis duoda ir teisinių patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. PRENUMERATA: - METAMS - \$ 7.00.

Užsisakykite KELEIVIO 1971 metų kalendorių.

Jo kaina \$ 1.50.

KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

DIRVA

TAUTINĖS
MINTIES
LAIKRAŠTIS

Isteigtas 1915

6907 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO, 44103

Gausiai iliustruotas laikraštis, eina 2 kartus į savaitę Trečiadieniais ir penktadieniais

Prenumeratos kaina metams—\$13.00, pusei metų—\$7.00, Susipažinimui—2 savaites siunčiame nemokamai

— Leidžia —

Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija Viltis

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: GRoovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Tel. 296-2244
SHALINS
(SHALINSKAS)
Funeral Home
84-02 Jamaica Ave.
prie Forest P'way stores
WOODHAVEN, N.Y. 11421

Garbingai aptarnauja
laiduvėms
Koplyčios
visose miesto dalyse

F. W. SHALINS ir
J. B. SHALINS

Tėvynė 87